

V dnešní době otázky hospodářské výstavby jsou zároveň otázkami života neb smrti sovětského Ruska. Přiblížit školu životu značí především přiblížit ji hospodářským otázkám. Jen tímto způsobem může škola skutečně připravit zápasníky za ideály pracující třídy. To však předpokládá učitele, dokonale obeznámeného s veškerými pracemi hospodářskými. Takových vědomostí nynější učitel nemá, proto musí svoje odborně pedagogické vzdělání doplnit. Všeruská konference o přípravě učitelstva, která se konala r. 1924, zabývala se řešením této otázky. Velký počet letních kursů centrálních, gubernských i újezdních jest výsledkem jednání konference. Z nejvýznamnějších bodů programu pedagogické přípravy učitelské musí být právě učení se základním důležitým metodám hospodářství. Úkolem učitelstva dle Lenina jest odvrátit sedláka od buržoasie a připojit ho k proletariátu, to jest, učitel musí pomoci sedláku domyslet si říjnový převrat a pozdvihnouti jeho hospodářství.

Autoři tu podávají vedle vlastních návrhu na novou úpravu učitelského vzdělání též svoje zkušenosti z letních kursů. Jednotlivé články sborníku napsali: Šejnberg: O některých ukлонach i opasnostach našej perepodgotovki; Kastin: Iz otčeta perepodgotovki učitelstva na letních kursach G. Stavropolja v 1924 godu; Džubinskij: Obščestvovedenie i fabrično-zavodskoje proizvodstvo. Rodygina: Kak rabotali narodnyje učitelja na kursach perepodgotovki v gluchoj provincii; Šejnberg: Iz opyta izučenia fabriki na Moskovskich kursach; Kasputin: Opyt obščestvovedčeskoj prorabotki »Děrevni i Sovchoza« na kursach perepodgotovki učitelj. Tomáš Henek.

Dr. Fr. Krejčí: **Psychologie vůle.** V Praze, nakladem Dědictví Komenského 1926.

R. 1902, tedy již téměř před čtvrtstoletím, vydán byl první svazek jediného našeho »systému psychologického« a teprve nyní dostává se nám ukončení celého díla svazkem šestým (díl druhý vyšel 1904, třetí 1907, čtvrtý 1910, načež po pause šestileté díl pátý r. 1916 a nyní tedy po dalším desítiletí závěr celého spisu). Habent sua fata libelli — osvědčilo se plně i na tomto spise, proti jehož prvním svazkům vedl svého času velmi prudkou polemickou kampaň nedávno zvěčnělý prof. Babák; níméně ne tak tento útok, jak dnes můžeme dojísta říci, upřilíšený a jednostranný, nýbrž spíše známé události vnější, světová válka a politická činnost samého auktora v dobách poválečných byly příčinou toho, že dokončení díla zdrželo se o tolik, že, jak dnes sám Krejčí v předmluvě k poslednímu svazku otevřeně přiznává, zatím začátky díla již v lecčems zastaraly, pročež hodlá auktor aspoň první dva svazky vydati v zpracování novém, aby jediné české kompendium vědy tak důležité stálo vskutku na výši vědy. Podle rozdělení dávno obvyklého v příručkách psychologie podává se tu výklad o jevech volních jakožto třetím oddílu složitých jevů duševních; ale vhodně k tomu připojeny i odstavce, o kterých dříve nemohlo býti soustavně pojednáno, zvláště i o tvoření, zvyku, temperamentu, individualitě, dědičnosti, stavech přerušovaného vědomí (zvláště snu), o telepatii a jiných jevech »okultních«, o stavech abnormálních. Závěr knihy podává Krejčího »filosofické credo« v oboru psychologie a obsahuje jmenovitě důkaz, že nová psychologie musí býti orientována jen biologicky a neseňna jen duchem filosofického pozitivismu.

Nemohu než vysloviti radost a povděk nad tím, že se prof. Krejčímu podařilo per tot discrimina rerum přivésti své dílo ke konci; učitelstvu českému dostalo se tak vědecké a přece přístupné příručky v disciplíně, jež je pro praxi výchovnou rozhodně nejdůležitější. A konstatuji s nemenším povděkem, že jsou to zase především aplikace psychologie na poli pedagogiky, iichž si tu Krejčí neustále všimá; tak mluví se tu o potřebě teorie psychologické (33), o tom, že nelze vynutiti pozornost přes patrnou únavu (35), že cvik je omezen (97), že nutno vyučování zpříjemňovati (109), že pedagogika spočívá na principu zvyku (167), že i ve výchově mají svůj význam typy dětské (183 sl.); ale že je již překonáno učení o temperamtech (190), že výchova všecka je vlastně sugescí (315), ale že sugesce hypno-

tické smí užívatí jen lékař v případech ojedinělých (336) atd. Právě tyto zájezdy na pole pedagogiky zvyšují praktickou cenu spisu a činí jej učitelstvu našemu nepostradatelným v jeho práci výchovné. Kd.

Josef Pfau s: **Raumlehre** (einschließlich des gebundenen Zeichnens) für Knaben und Mädchen-Bürgerschulen. Podle moderních vyučovacích zásad přepracoval Emil Thamm. Díl I., cena 11.80 Kč, vázaná 14.40 Kč. Nakladatel Roland Morawitz v Praze. 1926.

Spisovatel opouští dosavadní způsob psaní učebnic měřických i logicky přesně ucelený postup vyučování, založený na vnitřní souvislosti geometrických poznatků a seznamuje žáky s nejdůležitějšími poučkami měřickými, pro praktický život nezbytnými, cestou podle svého názoru pro žáky toho věku schůdnější. Výklady svoje o nesnadných pojmech abstraktních zakládá správně na vlastním pozorování a zkušenostech žáků a doprovází je četnými všestrannými názory a obrázky z různých oborů praktického života. Obrázky tyto zpestřují sice knihu, upoutají snad i pozornost žáků, učebnici však namnoze zbytečně zdražují, poněvadž věci, které představují, možno žákům ukázati ve skutečnosti, což je nesporně vhodnější. Dobré jest, že obdobně jako v nových učebnicích českých podporuje se všemožně samočinnost žáků a že nabyté poznatky měřické se upevňují a prohlubují užíváním jich při ručních pracích a poukazováním na vhodné jejich použití v denním životě. Také konstrukce měřické spisovatel podrobně metodicky vykládá a správné užívání různých měřických nástrojů znázorňuje na zvláštních obrázcích, o nichž platí totéž, co bylo řečeno o obrázcích shora. Metodický postup při jednotlivých výkladech, který je založen na formálních stupních Herbartových, lze rozdělití na tyto hlavní body: 1. příprava (pozorování žáků), 2. výklad nové látky, 3. prohloubení a upevnění učiva (četné úkoly o skládání, měření, odhadování, počítání), 4. souhrn (opakování), 5. praktické užití (při rýsování a ručních pracích). Obrázky jsou četné, pečlivě provedené a názorné; celková úprava pěkná. Příkladový materiál hojný. V nové této učebnici, s jejímž uspořádáním nelze sice ve všech směrech plně souhlasiti, najdou přesto odborní učitelé velmi mnoho nových námětů a metodických pokynů, jichž mohou s prospěchem užití k oživení a osvěžení nesnadného vyučování měřictví v I. třídě školy měšťanské.¹⁾ Chd.

Teplý: **Měřictví a rýsování pro měšťanské školy chlapecké a smíšené.** Nákladem J. Ottý v Praze. Cena: díl I. 6 Kč — díl II. 9 Kč.

Této nové schválené učebnice byly vydány zatím dva díly. Oba díly jsou rozděleny na dvě hlavní části: A. Měřictví, B. Rýsování, jak předpisuje osnova, jejíž propracování po stránce věcné i metodické vyhovuje moderním směrům a dosavadním zkušenostem, nabytým při vyučování tomuto předmětu u nás i v cizině. Stručné a jasné výklady jsou založeny na přímém názoru a dosavadních zkušenostech žáků, kteří se vhodně volnými otázkami a pokyny navádějí k tomu, aby vlastním usuzováním dospěli samostatně k novým měřickým poučkám. Vhodným povzbuzováním žáků k samočinnosti a samostatné tvořivosti a poukazováním na možnost užití měřických znalostí při ručních pracích chlapeckých a v denním životě, prohlubují a upevňují se abstraktní poučky měřické a nabývají jaksi životnosti a pravého opodstatnění. Předností knihy je, že důsledně navádí žáky, aby se dovedli stručně a jasně vyjadřovati o věcech a zjevech, které kolem sebe pozorují a že hledí položití základy k tomu, aby se žáci naučili měřicky mysliti a aby vedle písma a čísla snažili se ovládati i čáru a úsečku jako výrazný prostředek svých myšlenek. Bohatý materiál příkladový, čerpaný ze všech oborů praktického života, chápavosti žáků tohoto stupně věku přístupných, poskytuje hojnou příležitost k náležitému procvičení a upevnění probrané látky. Cvičení představivosti, řešení úkolů podle napo-

¹⁾ Překvapuje, že autor užívá v učebnici některých v geometrii neobvyklých názvů, na př.: Drachenviereck místo Deltoid, Ecklinie místo Diagonale, Deckbarkeit místo Kongruenz a j.